

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

virtulapp

Frequently Asked Questions

European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be of the information contained therein

Available in:
English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

English

How can you avoid stereotypes when working on diversity?

Prof. Jasone Cenoz

Stereotypes usually refer to fixed generalizations about a group of people and they tend to be oversimplified and negative. One example can be that girls are worse than boys at math or that children from some countries are lazier than from others. Stereotyping can be related not only to gender or nationality but also to race, language, ethnicity or socioeconomic status, among others. Research shows that stereotyping can be a threat in the academic domain and that some schoolchildren suffering from stereotyping can become less motivated and engaged in learning.

Linguistic and cultural diversity has increased in recent years in many schools and highly diverse classes can potentially become a breeding ground for stereotyping. In these contexts the role of teachers is crucial. Students with different backgrounds should be seen as individuals so that the differences between individuals become more important than preconceived notions about groups. It is necessary that teachers encourage cooperative and shared work among the students. Students have individual characteristics and some progress more quickly than others. Teachers need to attend to students' academic differences individually without relying on stereotypes.

As far as the development of multilingual competence is concerned, it is important that all students in the class become aware of the existence of different languages so that they can value them as a resource. Teachers can encourage students who speak languages that are not taught at school to use them so that all students can develop their multilingual competence and their awareness of multilingualism.

Available in:
English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

Español

¿Cómo se pueden evitar los estereotipos cuando se trabaja en la diversidad?

Prof. Jasone Cenoz

Los estereotipos generalmente se refieren a generalizaciones fijas sobre un grupo de personas y tienden a ser demasiado simplificados y negativos. Un ejemplo puede ser que las niñas sean peores que los niños en matemáticas o que los niños de algunos países sean más perezosos que de otros. Los estereotipos pueden estar relacionados no solo con el género o la nacionalidad, sino también con la raza, la lengua, la etnia o el nivel socioeconómico, entre otros. La investigación muestra que los estereotipos pueden ser una amenaza en el ámbito académico y que parte del alumnado estereotipado puede volverse menos motivado y comprometido con el aprendizaje.

La diversidad lingüística y cultural ha aumentado en los últimos años en muchas escuelas y clases muy diversas y pueden convertirse potencialmente en un caldo de cultivo para los estereotipos. En estos contextos, el papel del profesorado es fundamental. El alumnado de origen diferente debe ser visto de manera individual, de modo que las diferencias entre las personas se vuelvan más importantes que las nociones preconcebidas sobre estos grupos. Es necesario que el profesorado fomente el trabajo cooperativo y compartido entre el alumnado. Además, el alumnado tiene características individuales y algunas personas progresan más rápido que otras. El profesorado debe prestar atención a las diferencias académicas del alumnado de forma individual sin depender de los estereotipos.

En lo que respecta al desarrollo de la competencia multilingüe, es importante que todo el alumnado de la clase tome conciencia de la existencia de diferentes lenguas para que puedan valorarlas como recurso. El profesorado puede animar a al alumnado a que hable las lenguas que no se enseñan en la escuela a utilizar, para que todo el alumnado pueda desarrollar su competencia y conciencia multilingüe.

Available in:
English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

Euskara

Nola saihestu daitezke estereotipoak aniztasuna lantzean?

Jasone Cenoz Katedraduna

Oro har, estereotipoak pertsona talde bati buruzko orokortasun finko, gehiegi sinplifikatuko eta negatiboak izaten dira. Horren adibide izan daiteke matematiketan neskak mutilak baino okerragoak direla edo herrialde batzuetako haurrak beste batzuetakoak baino al ferragoak direla. Estereotipoak generoarekin edo naziotasunarekin ez ezik, arraza, hizkuntza, etnia edo egoera sozioekonomikoarekin lotu daitezke. Ikerketek erakutsi dute estereotipoak mehatxu izan daitezkeela esparru akademikoan, horregatik, zenbait ikasleek motibazio eta ikasteko gogo gutxiago izaten dute.

Azken urteotan eskola askotan hizkuntz eta kultur aniztasuna areagotu egin da, eta, ondorioz, ikasgela asko estereotipo haztegi bihurtzeko joera hazi egin da. Testuinguru horretan irakasleen eginkizuna funtsezkoa da.

Jatorri desberdinako ikasleak norbanako gisa ikusi beharko lirateke, hau da, norbanakoen arteko desberdintasunak taldeei buruzko aurreiritzei gailendu beharko litzaizkieke. Beharrezko da irakasleek ikasleen artean lan kooperatiboa eta partekatua bultzatzea. Ikasleek ezaugarri individualak dituzte eta batzuek besteek baino azkarrago egiten duten aurrera. Irakasleek ikasleen desberdintasunak akademikoak banan-banan artatu behar dituzte estereotipoetan oinarritu gabe.

Gaitasun eleanitzunaren garapenari dagokionez, garrantzitsua da ikasgela osatzen duten ikasle guztiak bertan hizkuntza desberdinak daudela jabetzea; era horretan, horiek baliabide gisa izan dezaketen duten balioa emateko. Irakasleek, eskolan irakasten ez diren hizkuntzetako hiztun diren ikasleei, hizkuntza horiek erabiltzeko adorea eman diezaiekete. Modu horretan, ikasle guztiekin duten gaitasun eleanitza zein eleanitzunaren kontzientzia garatzeko.

Français

Comment éviter les stéréotypes en travaillant sur la diversité ?

Prof. Jasone Cenoz

Les stéréotypes font généralement référence à des généralisations fixes sur un groupe de personnes et ils ont tendance à être trop simplifiés et négatifs. Un exemple peut être que les filles sont pires que les garçons en mathématiques ou que les enfants de certains pays sont plus paresseux que d'autres. Les stéréotypes peuvent être liés non seulement au sexe ou à la nationalité, mais aussi à la race, à la langue, à l'appartenance ethnique ou au statut socio-économique, entre autres. La recherche montre que les stéréotypes peuvent être une menace dans le domaine académique et que certains écoliers souffrant de stéréotypes peuvent devenir moins motivés et moins engagés dans l'apprentissage.

La diversité linguistique et culturelle s'est accrue ces dernières années dans de nombreuses écoles et des classes très diversifiées peuvent potentiellement devenir un terreau fertile pour les stéréotypes. Dans ces contextes, le rôle des enseignants est crucial. Les étudiants de divers horizons doivent être considérés comme des individus afin que les différences entre les individus deviennent plus importantes que les idées préconçues sur les groupes. Il est nécessaire que les enseignants encouragent le travail coopératif et partagé entre les élèves. Les élèves ont des caractéristiques individuelles et certains progressent plus rapidement que d'autres. Les enseignants doivent gérer individuellement les différences scolaires des élèves sans se fier aux stéréotypes.

En ce qui concerne le développement des compétences multilingues, il est important que tous les élèves de la classe prennent conscience de l'existence de différentes langues afin de pouvoir les valoriser en tant que ressource. Les enseignants peuvent encourager les élèves qui parlent des langues qui ne sont pas enseignées à l'école à les utiliser afin que tous les élèves puissent développer leurs compétences multilingues et leur conscience du multilinguisme.

Available in:

English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

Frysk

Hoe kinst stereotipen út 'e wei gean wannear'tso wurkest oan ferskaat?

Prof. Jasone Cenoz

Stereotipen referearje gewoanwei nei fiksearre generalisaasjes oer in groep minsken en dy binne faak simplifisearre en negatyf. In foarbyld dêrfan is bygelyks dat famkes minder goed yn wiskunde binne as jonges, of dat bern fan goun lannen loaier binne as fan oare lannen. Stereotipearring kin net allinne oan sekse of nasjonaliteit relatearre wêze, mar ek oan ras, taal, etnisiteit of sosjaaleconomyske status, om mar in pear te neamen. Undersyk lit sjen dat stereotipearring in bedriving wêze kin yn it akademyske domein en dat guon skoalbern dy't lêst hawwe fan stereotipearring minder motivearre en belutsen wurde kinne yn it learen.

It ferskaat oan talen en kultueren is yn de ôfrûne jierren grutter wurden op in soad skoallen. Klassen mei in tige grut ferskaat kinne mooglik in fiedingsboaiem wurde foar stereotipearring. Yn dy konteksten is de rol fan de learkrêften krusiaal. Learlingen mei ferskillende eftergrûnen soene sjoen wurde moatte as yndividuen sadat de ferskillen tusken yndividuen wichtiger wurde as de foaroardielen oer groepen. It is needsaaklik dat de learkrêften groepswurk en dield wurk oanmoediget by de learlingen. Learlingen hawwe yndividuele eigenskippen en guon gean flotter foarút as oaren. Learkrêften moatte nei de learlingen harren akademyske ferskillen sjen súnder ôf te gean op stereotipen.

Wat de ûntwikkeling fan de meartalige feardigens oangiet, is it wichtich dat alle learlingen yn 'e klasse harren bewust binne fan it bestean fan ferskillende talen, sadat sy dy wurdearje kinne as in helpboarne. Learkrêften kinne learlingen oanmoedigje dy't talen sprekke dy't net op de skoalle lesjûn wurde, sadat alle learlingen harren meartalige feardigens ûntwikkelje kinne en harren bewustwêzen foar meartaligens.

Available in:
English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

Gaeilge

An tOllamh Jasone Cenoz

Conas is féidir leat steiréitíopaí a sheachaint agus tú ag obair ar éagsúlacht?

Baineann steiréitíopaí le ginearálú docht maidir le grúpa daoine agus bíonn siad róshimplithe agus diúltach de ghnáth. Sampla amháin de seo, ná go mbíonn cailíní níos measa ná buachaillí ag mata nó go mbíonn páistí ó thíortha áirithe níos leisciúla ná páistí ó thíortha eile. D'fhéadfáí go mbeadh baint ag steiréitíopáil le cine, teanga, eitneacht nó stádas eacnamaíochta, i measc rudaí eile, ní hamháin inscne agus náisiúntacht. Tugann an taighde le fios gur féidir le steiréitíopáil bheith ina bagairt sa saol acadúil agus go bhféadfadh páistí scoile a bhíonn ag fulaingt le steiréitíopáil bheith níos díspeagtha agus seans nach mbeidís chomh rannpháirteach céanna i gcúrsaí foghlama.

Tá méadú tagtha ar éagsúlacht teanga agus cultúir le blianta beaga anuas i scoileanna agus d'fhéadfadh go leor steiréitíopála bheith le fail i ranganna, ina bhfuil daoine ó chúlraí éagsúla. Tá ról na múinteoirí ríthábhachtach sna comhthéacsanna seo. Ní mór féachaint ar dhaltaí, ag a bhfuil cúlraí éagsúla, mar dhaoine aonair, ionas go mbeidh na difríochtaí idir daoine aonair níos tábhachtaí ná réamhthuairimí faoi ghrúpaí. Ní mór go spreagfadh múinteoirí comhoibriú agus obair roinnte i measc na ndaltaí. Tá tréithe faoi leith ag daltaí agus déanann roinnt acu dul chun cinn ag ráta níos tapa ná daltaí eile. Ní mór do mhúinteoirí freastal ar dhifríochtaí acadúla na ndaltaí, páiste ar pháiste, in ionad bheith ag brath ar steiréitíopaí.

Maidir le forbairt an cumas ilteangach, tá sé tábhachtach go mbeadh gach dalta sa rang feasach go bhfuil teangacha éagsúla ann ionas gur féidir leo a thuisint go bhfuil luach ag baint leo mar áis. Is féidir le múinteoirí daltaí, ag a bhfuil teangacha nach múintear ar scoil, a spreagadh chun na teangacha sin a úsáid ionas gur féidir le gach dalta an cumas ilteangach agus an fheasacht i dtaobh an ilteangachais a fhorbairt.

Available in:
English, Español, Euskara, Français, Frysk, Gaeilge, Nederlands

Nederlands

Hoe kun je stereotypes vermijden wanneer je aan diversiteit werkt?

Prof. Jasone Cenoz

Stereotypes verwijzen doorgaans naar gefixeerde generalisaties over een groep van mensen en die zijn vaak veel te gesimplificeerd en negatief. Een voorbeeld kan zijn dat meisjes slechter zijn in wiskunde dan jongens of dat kinderen uit bepaalde landen luier zijn dan kinderen uit andere landen. Stereotyping kan niet alleen gerelateerd worden aan geslacht of nationaliteit maar ook aan ras, taal, etniciteit of socio-economische status, onder andere. Uit onderzoek blijkt dat stereotyping een bedreiging kan vormen op academisch gebied en dat sommige schoolkinderen die onder stereotyping lijden, minder gemotiveerd en betrokken kunnen raken tijdens het leren.

Talige en culturele diversiteit is in de afgelopen jaren toegenomen in vele scholen en zeer diverse klassen kunnen mogelijk een broedplaats worden voor stereotyping. In deze contexten is de rol van de leerkrachten cruciaal. Leerlingen met andere achtergronden zouden gezien moeten worden als individuen zodat de verschillen tussen individuen belangrijker worden dan vooroordelen over groepen. Het is nodig dat leerkrachten coöperatief en gedeeld werk onder de leerlingen aanmoedigen. Leerlingen hebben individuele karakteristieken en sommigen boeken sneller vooruitgang dan anderen. Leerkrachten moeten aandacht schenken aan de academische verschillen van leerlingen vanuit een individueel perspectief zonder terug te vallen op stereotypes.

Wat betreft de ontwikkeling van meertalige competentie, is het belangrijk dat alle leerlingen in de klas zich bewust worden van het bestaan van verschillende talen zodat ze deze talen kunnen waarderen als een hulpmiddel. Leerkrachten kunnen leerlingen die talen spreken die niet op school worden gegeven aanmoedigen om ze te gebruiken zodat alle leerlingen hun meertalige competentie en hun bewustzijn van meertaligheid kunnen ontwikkelen.